

HITELES FORDÍTÁS ÉS TERMINOLÓGIA – 1000 SZÓ TÜKRÉBEN¹

HORVÁTH PÉTER IVÁN

PPKE

E-mail: poliglott76@gmail.com

Certified Translation and Terminology in the Light of 1000 Words. Certified translation is intimately linked to legal and administrative terminology. Indeed, translators and revisers involved in the process spend much of their time finding or coining the right equivalent in the target language. This paper is a collection of roughly 1,000 terms that often occur in certified translations, with broad definitions for most of them and a set of comparisons between words and expressions that are similar in form and/or meaning. As the overwhelming majority of the examples are in Hungarian, their semantic features and conceptual contrasts with each other do not necessarily apply to other languages but they are able to demonstrate the terminological challenges inherent in certified translation.

Keywords: certified translation, terminology, language for special purposes, functional equivalent, formal style

1. Bevezetés

A hiteles fordítások elkészítéséhez a hivatalos stílust és főleg annak legjellegzetesebb formáit, a jogi szakszavakat kell alaposan ismerni és tudatosan használni. Ebből a tevékenységből csak akkor keletkezhet sikeres ügyintézés elősegítő szöveg, ha a fordító és/vagy a lektor értelmezi a forrásnyelvi okirat kulcsfogalmait, majd megvizsgálja, hogy azoknak van-e bevett célnyelvi megfelelőjük. Ha nincs, pótolja a hiányt, ha több is van, kiválasztja a legjobbat. Az értelmezés nem jelentheti a józan észre vagy a megérzésekre való hagyatkozást, mert azok nem derítenek fényt az olyan különbségekre, amelyenek az alább is tárgyalt *hanyag kezelés*, *hűtlen kezelés* és *sikkasztás* között állnak fenn. Egy fogalom tisztázása csakis akkor szakszerű, ha a vonatkozó jogszabályokon és azok szakirodalmi vagy szóbeli magyarázatán alapszik.

Ezekkel a megállapításokkal vélhetően mindenki egyetért, aki hiteles fordítást készít és lektorál, pedig a hétköznapi élet az összesre rá tud cáfolni. A következőkben tekintsünk át néhány ilyen ellentmondást!

---

1 A kézirat véleményezéséért és javaslataikért köszönet illeti jogász barátaimat, dr. Bögös Fruzsínát és dr. Rábai Miklóst, valamint fordító és lektor barátaimat, Boronkay-Roe Zsuzsát, Dihen Juditot, Kövi Györgyöt, Nagy Levente Pétert és Nagy Tímeát. A közreműködésük ellenére megmaradt hibák felelősége a szerzőt terheli.

A hivatalos stílus csak a nyelvészeti kutatást megkönnyítő elemzési kategória, amely nem valósul meg tiszta tankönyvi formájában: hol szorosabban, hol lazábban érintkezik más beszédmódokkal. Ezért az a bizonyos „alapos ismeret” és „tudatos használat” szintén nehezen ragadható meg, ráadásul mind a kettőt akadályozza a jogi terminológia folyamatos változása, valamint az, hogy a közigazgatási és igazságügyi szervek korántsem mindig követik azonnal és pontosan a rájuk vonatkozó jogszabályok szóhasználatát. Emiatt a fordítónak és a lektornak egyaránt nehéz eldöntenie, mit tekintsen irányadónak.

A fontosabb fogalmak megnyugtató értelmezéséhez elmélyült kutatás, de leginkább szakirányú végzettség szükséges, a fordítóknak és a lektoroknak azonban csak a töredékük jogász, és ők sem igazodnak el minden területen, csupán azokon, amelyekre szakosodtak.

Hogy valaminek van-e bevett célnyelvi megfelelője, azt többféle forrásból is meg lehet tudni, de egyetlen lexikon, szakkönyv, szótár, törvény stb. sem tévedhetetlen, ahogy a legjobb szakember is lehet kapkodó és felületes, ezért ellenőrzésként mindig össze kellene hasonlítani legalább két segédletet vagy véleményt, erre azonban ritkán van idő.

A hiányzó ekvivalens pótlásának kézenfekvő módszere a tükröfordítás, csakhogy ez könnyen eredményezhet akár értelmetlen, akár az eredetitől eltérő jelentésű vagy stílusértékű kifejezést. A francia *grande école* magyarul nem *nagy iskola*, mert ez így nem jelent semmit. A magyar *polgárőrség* spanyolul nem *guardia civil*, mert az a csendőrség neve, míg az angol *the Hono(u)rable Judge* nem *tekintetes bíró*, mert ez az 1940-es évek vége felé elavult, és ma inkább gúnyosnak, mint udvariasnak hangzik.

Ami a kellő szinonima kiválasztását illeti, a szaknyelvek egyik fő sajátossága az, hogy megkülönböztetnek sok mindent, ami a köznyelvben csereszabatos. Ez – akár a lent szintén idézett *megkezd* és *megnyit* fogalmi szembenállása – sokkal kevésbé tűnik fel a fordítóknak és a lektoroknak, mint a *gyilkosság* és az *emberölés* stiláris eltérése, ezért komoly hibaforrás.

A jogszabályok esetenként olyan alapfogalmakat sem határoznak meg, mint amilyen az egészségügyről szóló 1997. évi CLIV. törvényben 1200-szor előforduló *egészségügy*, ezért a hiteles fordításban – az első bekezdés állításával szemben – néha van, sőt elkerülhetetlen, hogy legyen helye mind a józan észnek, mind a megérzéseknek.

Végül a megrendelő ügyintézésének a sikere nem pusztán attól függ, hogy a hiteles fordításnak egységes-e a nyelvezete, beleértve a szabatos és következetes szóhasználatot is, illetve attól, hogy a fordító és a lektor csak saját ismereteikre támaszkodtak-e, vagy többféle segítséget is igénybe vettek-e, és ha igen, azok mennyire szakszerűek. A hiteles fordítást ugyanis sokszor csak jogszabályi vagy egyéb előírás miatt rendelik meg, ezért olvasatlanul irattárba helyezik. De az sem ritkaság, hogy a célnyelvi befogadó egyetlen szót vagy adatot ragad ki (mert az eredeti okiratnak is az a lényege), és minden egyebet mellőz – akár gondos, akár hanyag munkával készült a fordítás.

Külön elemzést érdemelne, hogy mi a teendő, ha a megrendelő a szaknyelvi normával ellentétes szóhoz ragaszkodik, mert a helyes változat akadályozná az ügyintézés-

ben, vagy ha a fordító és a lektor nem ért egyet valamilyen terminológiai kérdésben, és az végül az utóbbi javára dől el, holott az előbbinek van igaza. Ennek a taglalása azonban nem fér bele a jelen tanulmányba, de nem is szükséges, mert már a legelső bekezdés cáfolatából is kitűnhet, hogy számtalan körülmény nehezíti a jogi terminológia megfelelő alkalmazását.

A fentiekből az is nyilvánvaló, hogy nem könnyű olyan hiteles fordítást alkotni, amely maradéktalanul elnyeri a tetszését mind a felhasználónak, mind az ügyében eljáró célnyelvi bíróságnak, hatóságnak vagy intézménynek. Arra viszont törekedni kell, hogy a végtermék ne csak úgy általánosságban, hanem az adott eljárást, intézkedést stb. tekintve legyen megfelelő, az elkerülhetetlen pontatlanságok pedig azt ne befolyásolják érdemben.

Az alábbiakban mintegy 1000 olyan szó meghatározása és összehasonlítása olvasható, amelyek gyakran szerepelnek a hiteles fordításokban, és sokszor még a jogvégezett fordítók és lektorok között is vitatottak. A viszonyítási pont végig a magyar közigazgatási és igazságügyi szaknyelv, ezért a következő megállapítások nem feltétlenül érvényesek más nyelvekre is. Ez a tanulmány kizárólag a nyelvi közvetítő szemszögéből mutatja be a jogi terminusokat, ezáltal kiegészíti Fórisnak (2005) és Tamásnak (2017) a terminológia elméleti és fordítási kérdéseiről szóló alapműveit.

2. Reáliák

A nyelvi közvetítésben mindennapos tapasztalat, hogy egyes szavaknak és kifejezéseknek nincs megfelelőjük a célnyelvben. Ezeket csak akkor lehet kihagyni, ha egy szinonimasorban (például egy meghatalmazást alkotó jogkörök felsorolásában) fordulnak elő, valamint akkor, ha az adott mondatra vagy bekezdésre, illetve az egész szövegre nézve mellékes információt hordoznak. Ez azonban kockázatos döntés, mert ritkán lehet tudni, hogy a hiteles fordításra pontosan mihez van szükség, és elképzelhető, hogy az ekvivalens híján lévő nyelvi elemnek jelentősége van. A hiányt tehát pótolni kell körülírással, tükörfordítással vagy a célnyelvben már elavult szó felelevenítésével. Magyarra fordításkor ilyenek az alábbi kifejezések:

békebíró, cég(nyilvántartó) hivatal, családi anyakönyv, csendőrség, esküdtszék, hadseregtábornok, halászati minisztérium, házasságkötési tanúsvány, királyi rendelet, kormányzó, magisztrátus, népfőiskola, prefektus, reálgimnázium, rendőrbíró, seriff, tartomány, tengerészgyalogság, választói igazolvány, vizsgálóbíró

Ez igaz az ellenkező nyelvirányra is, mivel csak egy-két nyelvben van (vagy egyben sincs) megfelelőjük a következő magyar szókészleti elemeknek:

hiánypótlási felhívás, jogegységi határozat, költségvetési szerv, lassú jármű, leckeönyv, megyei jogú város, okmányiroda, osztályozóvizsga, ülnök, védőnő

A fordítónak és a lektornak követnie kell a nyelv összes szintjén lezajló változásokat, azokat is, amelyek a reáliák terén mennek végbe. Több példa van ugyanis arra, hogy a magyar szaknyelvekbe beépülnek korábban ismeretlen vagy csak a szakemberek szűk körében ismert külföldi intézmények, képzési formák, munkakörök stb., ahogy a rendszerváltás idején, majd 2010 után történt az alábbi oktatási szakkifejezésekkel:

alkalmazott tudományok egyeteme, alumnus, emelt szintű érettségi vizsga, kancellár, közösségi szolgálat, kredit, mesterképzés, minor szak, szakközpont, szenátus

3. Köznyelvi szavak szaknyelvi jelentése

Ahhoz, hogy a fordító és a lektor ne hamisítsa meg az eredeti szöveg mondanivalóját, külön oda kell figyelnie azokra a szavakra, amelyek a hivatali-bíróági világban mást jelentenek, mint a hétköznapi életben. Bár a reáliákhoz hasonlóan ez a jelenség is megfigyelhető minden nyelvben és nyelvirányban, a következő példák a magyarra korlátozódnak:

előad <fél, ügyfél>: 'nyilatkozik'

felhív <bíróság, hatóság>: 'felszólít, kötelez, utasít'

kioktat <bíró>: 'eljárasi jogokról és kötelezettségekről tájékoztat'

megkeres: 'hivatalos ügyben írásban fordul valakihez'

óvás: 'tiltakozás jogsértő cselekedet vagy hatósági intézkedés ellen'

4. Rokon értelmű szavak

Régi tudományos tétel, hogy a teljes szinonímia inkább kivétel, mint szabály. Két vagy több szó, illetve kifejezés vagy a fogalom értelmezésében, vagy használati értékben szokott eltérni egymástól. Ez a rész az első és a második esetre is kínál példákat, mivel a hiteles fordításban mindkét eshetőséggel számolni kell.

4.1. Szinte egyenértékű szinonimák

Ezek a szavak sokszor nemcsak egy-egy szakterület szóbeli és írásbeli nyelvhasználatában, hanem a jogszabályokban is felváltva vagy egymás zárójeles magyarázataként jelennek meg, talán mert a legtöbb ilyen pár egyik fele idegen eredetű, a másik pedig magyar.

Idegen eredetű szó	Magyar szó
<i>abszolutorium</i>	<i>végbizonyítvány</i>
<i>diszkontál</i>	<i>leszámitol</i>
<i>export/import</i>	<i>kivitel/behozatal</i>
<i>kollégium</i> <bíróági>	<i>ügyszak</i>
<i>pedagógia</i>	<i>neveléstudomány</i>
<i>proforma számla</i>	<i>díjbekérő</i>
<i>reklamáció</i>	<i>panasz</i>
<i>rezidens</i>	<i>szakorvosjelölt</i>
<i>telekommunikáció</i>	<i>távközlés</i>
<i>turizmus</i>	<i>idegenforgalom</i>

Az idegen eredetű és a magyar szavak közötti választás kérdése összetettebb annál, semhogy itt részletesen lehessen tárgyalni, ezért csak futólag említhető a hiteles fordításban is használt orvosi terminológia. Magyarországon az orvosi igazolások és szakvélemények, valamint az oltási kiskönyvek nagyrészt latin kifejezésekkel élnek, így magyarra fordításkor ezt célszerű követni. A gond az, hogy az orvosi szakszavak előfordulhatnak máshol is, például nyomozati jegyzőkönyvekben, gyámhivatali határozatokban, vádiratokban stb. Mivel ezekben váltakozik a magyar és a latin, a fordítónak és a lektornak is döntenie kell, hogy az *erektilis diszfunkció*, a *miokardiális infarktus* és a *poliomyelitis* helyett hol fogadható el, sőt hol jobb a *merevedési zavar*, a *szívinfarktus* és a *gyermekbénulás*.

Vannak egyformán magyar elemekből álló felcserélhető szavak is:

<i>államvizsga</i>	<i>(szak)záróvizsga</i>		
<i>értesítés</i>	<i>értesítő</i>		
<i>munkarend</i> <felsőoktatás>	<i>tagozat</i>		
<i>tájékoztató</i>	<i>tájékoztató</i>		
<i>alapján</i>	<i>értelmében</i>	<i>szerint</i>	
<i>Belarusz</i>	<i>Belorusszia</i>	<i>Fehéroroszország</i>	
<i>családorvos</i>	<i>házi orvos</i>	<i>körzeti orvos</i>	
<i>diplomamunka</i>	<i>szakdolgozat</i>	<i>záródolgozat</i>	
<i>formanyomtatvány</i>	<i>nyomtatvány</i>	<i>űrlap</i>	
<i>hatálybalépés</i>	<i>hatályossá válás</i>	<i>hatályosulás</i>	
<i>értesítési cím</i>	<i>idézhető cím</i>	<i>levelezési cím</i>	<i>postacím</i>

Ilyen esetekben azt a szót érdemes választani, amelyik a hiteles fordítást felhasználó célnyelvi intézményre jellemző, persze leginkább akkor, ha ennek az adott ügyben van jelentősége.

4.2. Köznyelvi szó és szaknyelvi szó

A hiteles fordítás egyik fő követelménye az, hogy két szinonima közül a szaknyelvi változatot kell használni, nem a köznyelvit. Ez elsősorban a jogalkotók, hivatalos személyek, bírók stb. megnyilvánulásainak fordítására érvényes. Az (ügy)felek közléseinek átültetésekor már lehet mérlegelni, mert ők jórészt hétköznapi módon fogalmaznak, ezért a fordító/lektor mesterkéltté teszi azt a feljelentést, kérelmet vagy vallomást, amelyben kifogástalan jogi és közigazgatási terminusokat ad az illető számára. De a fordító és a lektor akkor is döntésre kényszerül, ha a forrásnyelvi előadó, jegyzőkönyvvezető, ügyintéző rögzíti túl keresetten az (ügy)fél szavait. Ezt ugyanis nem minden célnyelv tűri el. Mindig elképzelhető olyan szöveggörnyezet, ahol a szaknyelv és a köznyelv között keskeny a határmezsgye, de nem ez az igazi kérdés, hanem az, hogy mit követel meg a norma. A köznyelvi-szaknyelvi párok többségében – ahogy az alábbi táblázat mutatja – a köznyelvi szót egy idegen eredetű, a szaknyelvit pedig egy magyar szótő alkotja. (A kivételekre a *vö.* rövidítés utal.)

Köznyelvi (idegen eredetű) szó	Szaknyelvi (magyar) szó
<i>amortizáció</i>	<i>értécsökkenés</i>
<i>apport</i>	<i>nem pénzbeli vagyoni hozzájárulás</i>
<i>autó</i>	<i>(személy)gépkocsi</i> (<i>vö. autóklub, autómentő, lakóautó</i>)
<i>bicikli, motorbicikli</i>	<i>kerékpár, motorkerékpár</i>
<i>diák</i>	– <közoktatás> <i>tanuló</i> – <felsőoktatás> <i>hallgató</i> (<i>vö. diákhitel, diákigazolvány, diákönkormányzat</i> stb.)
<i>diploma</i>	<i>oklevél</i> (<i>vö. diplomaátadó</i>)
<i>diplomázás</i>	<i>szakzárás, a végzettség megszerzése</i>
<i>direktíva</i>	<i>irányelv</i>
<i>disszertáció</i>	<i>(doktoril/habilitációs) értekezés</i>
<i>dokumentum</i>	<i>(ok)irat, okmány</i>
<i>felparcellázás</i>	<i>telekosztás</i>
<i>funkció</i>	<i>tisztség</i>
<i>fúzió</i> <jogi személyeké>	<i>egyesülés</i>
<i>garancia</i>	<i>jótállás</i> (<i>vö. jogi garancia</i>)
<i>index</i>	– <járműé> <i>irányjelző lámpa</i> – <felsőoktatás> <i>leckekönyv</i>
<i>kamion, teherautó</i>	<i>tehergépkocsi</i>
<i>kuplung</i>	<i>tengelykapcsoló pedál</i>
<i>lámpa</i> <járműé>	<i>fényszóró</i>
<i>lift</i>	<i>felvonó</i>
<i>márka</i>	– <gépkocsié> <i>gyártmány</i> – <szellemi tulajdonjog> <i>védjegy</i>

<i>retúrjegy</i>	<i>menettérti jegy</i>
<i>papírok</i>	<i>(ok)iratok, okmányok</i>
<i>papírpénz</i>	<i>bankjegy</i>
<i>paragrafus</i>	<i>szakasz, §</i>
<i>pozíció</i>	<i>munkakör, tisztség</i>
<i>procedúra</i>	<i>eljárás</i>
<i>profit</i>	<i>nyereség</i>
<i>publikus</i>	<i>nyilvános</i>
<i>rang <fegyveres testület></i>	<i>rendfokozat (vö. diplomáciai rang)</i>
<i>recept <orvosi></i>	<i>vény</i>
<i>rubrika</i>	<i>rovat, pont, (adat)mező</i>
<i>státus(z)</i>	<i>jogállás</i>
<i>szignó</i>	<i>kézbjegy</i>
<i>tank</i>	– <i>harckocsi</i> – <i>üzemanyagtartály</i>
<i>tarifa</i>	<i>díj (vö. vámtarifa)</i>
<i>tender</i>	– <i>közbeszerzési eljárás</i> – <i>közbeszerzési ajánlat</i>
<i>titulus</i>	<i>tisztség</i>
<i>traktor</i>	<i>mezőgazdasági vontató</i>
<i>zeneakadémia</i>	<i>zeneművészeti főiskola/egyetem</i>

Külön említendők a hiteles fordításokban gyakori foglalkozásnevek, végzettségek és munkaköri megnevezések, amelyeknek szintén a szaknyelvi változatukat kell használni.

Köznyelvi szó	Szaknyelvi szó
<i>háziasszony</i>	<i>háztartásbeli</i>
<i>kalauz</i>	<i>jegyzővizsgáló</i>
<i>nővér <egészségügy></i>	<i>ápoló</i>
<i>óvónő</i>	<i>óvodapedagógus</i>
<i>pincér</i>	<i>felszolgáló</i>
<i>postás</i>	<i>kézbesítő</i>
<i>sofőr</i>	<i>gépkocsivezető</i>
<i>stewardess</i>	<i>légiutas-kísérő</i>
<i>tiszteletes</i>	<i>(református) pap, lelkész</i>
<i>ügyvédbojtár</i>	<i>ügyvédjelölt</i>
<i>ügyvezető igazgató</i>	<i>ügyvezető</i>
<i>védőügyvéd</i>	<i>védő</i>

Az alábbi párok mind az eredetükben, mind a fogalomkörü hovatarozásukban vegyes csoportot alkotnak, de egyszóformán stilisztikai szembenállást mutatnak.

Köznyelvi szó	Szaknyelvi szó
<i>ablak</i> <gépjármű>	<i>szélvédő</i>
<i>agglegény</i>	<i>nőtlen</i>
<i>befejez</i> <eljárás>	<i>megszüntet</i>
<i>benzines/dízelautó</i>	<i>benzinüzemű/dízelüzemű gépjármű</i>
<i>beosztás</i>	– <általában> <i>munkakör</i> – <cég, egyesület, párt, szervezet, szövetség> <i>tisztség</i>
<i>beperele</i>	<i>pert indít valaki ellen</i>
<i>börtönbüntetés</i>	<i>szabadságvesztés</i>
<i>csökkent és növel</i> <tőkét>	<i>leszállít és felemel</i>
<i>döntés</i> <hivatalos testületi>	– <bíróági, hatósági, társasági> <i>határozat</i> – <bíróági> <i>ítélet</i> – <bíróági> <i>végzés</i>
<i>döntőbíróág</i>	<i>választott bíróág</i>
<i>édesanya és édesapa</i>	<i>(vér szerinti) anya és (vér szerinti) apa</i>
<i>egyes</i> <osztályzat>	<i>elégtelen</i>
<i>elbocsát, felment, levált, meneszt</i>	– <munkáltató> <i>felmond, munkaviszonyt megszüntet</i> – <vezető tisztségviselőt a gazdasági társaság legfőbb szerve> <i>visszahív</i>
<i>életfogytiglani</i>	<i>életfogytig tartó</i>
<i>elővételi jog</i>	<i>elővásárlási jog</i>
<i>elvesz, hozzámegy, összeházasodnak</i>	<i>házasságot köt(nek)</i>
<i>esküvő</i>	<i>házasságkötés</i>
<i>falu</i>	<i>község</i>
<i>fehér csekk</i>	<i>postai számlabefizetési megbízás</i>
<i>felnőtt</i>	<i>nagykorú</i>
<i>függőben van</i> <eljárás>	<i>folyamatban van</i>
<i>halottnak nyilvánít</i>	<i>holtak nyilvánít</i>
<i>hármás</i> <osztályzat>	– <tanulmányi eredmény> <i>közepes</i> – <magatartás és szorgalom> <i>változó</i>
<i>házasulandó</i>	<i>házasuló</i>
<i>jogosítvány</i>	– <gépjármű> <i>vezetői engedély</i> – <légi jármű> <i>szakszolgálati engedély</i> (vö. <i>gépközlelői jogosítvány</i> , <közjegyzői> <i>idegen nyelvi jogosítvány</i>)

<i>keresztnev</i>	<i>utónév</i>
<i>kettes</i> <osztályzat>	– <tanulmányi eredmény> <i>elégséges</i> – <szorgalom> <i>hanyag</i> – <magatartás> <i>rossz</i>
<i>lakcímkártya</i>	<i>lakcímet igazoló hatósági igazolvány</i>
<i>legfelső bíróság</i>	<i>legfelsőbb bíróság</i>
<i>lezár</i> <nyomozást>	<i>megszüntet</i>
<i>magánszemély</i>	<i>természetes személy</i>
<i>megújít</i> <engedélyt, tagságot>	<i>meghosszabbít</i>
<i>mérőóra</i>	<i>(fogyasztás)mérő</i>
<i>Moldávia</i>	<i>Moldova</i>
<i>munkaadó</i>	<i>munkáltató</i>
<i>négyes</i> <osztályzat>	<i>jó</i>
<i>nem</i> <állat>	<i>ivar</i>
<i>ötös</i> <osztályzat>	– <tanulmányi eredmény> <i>jeles, kitűnő</i> – <magatartás és szorgalom> <i>példás</i>
<i>pótvizsga</i>	– <sikeres vizsga ismétlése> <i>javítóvizsga</i> – <sikertelen vizsga ismétlése> <i>utóvizsga</i>
<i>részleg</i> <hatóság szervezeti egysége>	<i>(fő)igazgatóság, (fő)alosztály, (fő)alcsoport</i>
<i>sárga csekk</i>	<i>kézpénzátutalási megbízás</i>
<i>súlyosbítás, súlyosbító körülmény</i>	<i>súlyosítás, súlyosító körülmény</i>
<i>személyi adat</i>	<i>személyes adat</i> (vö. <i>személyiadat- és lakcímnnyilvántartás</i>)
<i>személyi igazolvány</i>	<i>személyazonosító igazolvány</i>
<i>személyi szám</i>	<i>személyi azonosító</i>
<i>szemét</i>	<i>hulladék</i>
<i>tagország</i>	<i>tagállam</i>
<i>tanúskodik</i>	<i>tanúvallomást tesz</i>
<i>válás</i>	<i>a házasság felbontása</i>
<i>válóper</i>	<i>(házassági) bontóper</i>
<i>vezetéknév</i>	<i>családi név</i>

Megjegyzendő, hogy a szakszerűség néha többet árthat, mint használ, ha olyan helyen érvényesül, ahol érthetőbb lenne a köznyelvi szinonima, vagy egy olyan, szintén szaknyelvi változat, amelyet mindenki ismer, nemcsak egy szakma képviselői. Az ilyen párok néha nem rokon értelműek, hanem alá-fölé rendeltségben állnak egymással (ahogy lentebb a *hatósági jelzés* és a *rendszám tábla*), a fordítónak és a lektornak mégis érdemes szinonimaként kezelnie őket, és – ha nincs nyomós oka az ellenkezőjére – a köznyelvi változatot leírnia.

„Túlzottan” szaknyelvi szó	„Kellően” szaknyelvi/köznyelvi szó
<i>elektronikus levelezési cím</i>	<i>e-mail-cím</i>
<i>ernyő(kép)szűrő állomás</i>	<i>tüdőszűrő állomás</i>
<i>hamvasztóüzem</i>	<i>krematórium</i>
<i>hatósági jelzés</i>	<i>rendszám tábla</i>
<i>igazságügyért felelős miniszter</i>	<i>igazságügyi miniszter</i>
<i>kijelölt gyalogos-átkelőhely</i>	<i>zebra</i>
<i>körforgó személyfelvonó</i>	<i>páternoszter</i>
<i>nyílászárók</i>	<i>ajtók és ablakok</i>
<i>távbeszélő</i>	<i>telefon</i>
<i>távmásolat</i>	<i>fax</i>
<i>üzemanyagtöltő állomás</i>	<i>benzinkút</i>
<i>vendéglátóipari egység</i>	<i>vendéglátóhely</i>
<i>viszonylatszám</i>	<i>járatszám</i>

4.3. Régies/elavult szó és mai szó

A 4. rész elején kivételesnek minősített teljes szinonímia egyik legnagyobb akadály a szavak elavulása. Az élő nyelvhasználatnak a hitelesítési szabályzatban is előírt követése azt jelenti, hogy a régies vagy elavult szavaknak a mai megfelelőjét kell használni.

Régies/elavult szó	Mai szó
<i>aktívák és passzívák</i>	<i>eszközök és források</i> (vö. a mérleg mindkettőt tartalmazza zárójelben, de egyébként nem használatosak a számviteli szaknyelvben)
<i>állandó lakcím</i>	<i>lakóhely</i>
<i>cikkely</i>	– <i><alaptörvény, nemzetközi szerződés> cikk</i> – <i><magánszerződés> pont</i> – <i><törvény, rendelet> szakasz</i>
<i>csendestárs</i>	<i>kültag</i>
<i>csőd(tömeg)gondnok</i>	<i>vagyongfelügyelő</i>
<i>fiú <„a gyermek nemé” rovatban></i>	<i>férfi</i>
<i>folyamodás, folyamodvány</i>	<i>igénylés, kérés, kérelem</i>
<i>halotti bizonyítvány</i>	<i>halotti anyakönyvi kivonat</i>
<i>házasságlevél</i>	<i>házassági anyakönyvi kivonat</i>
<i>helyhatóság</i>	<i>(települési) önkormányzat</i>
<i>hitellevél</i>	<i>akkreditív, okmányos meghitelezés</i>
<i>ideiglenes lakcím</i>	<i>tartózkodási hely</i>
<i>jogérvényes</i>	<i>érvényes</i>
<i>joghatályos</i>	<i>hatályos</i>

<i>kérvény</i>	<i>kérelem, igénylés, igénylőlap</i>
<i>kihágás</i>	<i>szabálysértés</i>
<i>kisebbség <etnikai és nemzeti></i>	<i>nemzetiség</i>
<i>közigazgatási hivatal</i>	<i>kormányhivatal</i>
<i>közoktatás</i>	<i>köznevelés</i>
<i>közület</i>	<i>intézmény, jogi személy</i>
<i>láthatás</i>	<i>kapcsolattartás</i>
<i>leány <„a gyermek neme” rovatban></i>	<i>nő</i>
<i>leánykori név</i>	<i>születési név</i>
<i>lerakat</i>	<i>telephely, fióktelep</i>
<i>miniszterelnöki hivatal</i>	<i>miniszterelnökség</i>
<i>okmánybélyeg</i>	<i>illetékbélyeg</i>
<i>pénzintézet</i>	<i>hitelintézet</i>
<i>perújrafelvétel</i>	<i>perújítás</i>
<i>semmitőszék</i>	<i>legfelsőbb bíróság</i>
<i>személyzet</i>	<i>alkalmazottak, foglalkoztatottak, munkavállalók, személyi állomány (vö. diplomáciai képviselet / jármű személyzete)</i>
<i>szemeszter</i>	<i>félév</i>
<i>születési bizonyítvány</i>	<i>születési anyakönyvi kivonat</i>
<i>tanács</i>	– <közigazgatás> önkormányzat – <felsőoktatás> szenátus
<i>tanintézet, tanintézmény</i>	<i>oktatási intézmény</i>
<i>tantestület</i>	<i>nevelőtestület</i>
<i>telekkönyv</i>	<i>ingatlan-nyilvántartás</i>
<i>tényálladék</i>	<i>tényállás</i>
<i>törvénykezés</i>	<i>igazságszolgáltatás, ítélkezés</i>
<i>törvényszéki szakértő</i>	<i>igazságügyi szakértő</i>
<i>üzletszerű kéjelgés</i>	<i>prostitúció</i>
<i>vállalat</i>	– <általában> (gazdasági) társaság – <cégbíróság> cég – vállalkozás (mikro-, kis- és közepes) (vö. anyavállalat, leányvállalat, vegyesvállalat, vállalatcsoport, vállalat-gazdaságtan)
<i>védenc <büntetőjog></i>	<i>megbízó, ügyfél</i>

A fordítónak és a lektornak azt is szem előtt kell tartania, hogy a nyelvi változás néha az elavult szavak életre kel(t)ésében is megnyilvánulhat. Ez történt 1990 után a kereskedelmi bank, lovagkereszt, munkanélküli, nyereség, osztalék, önkormányzat, számvetőkész, tőzsde stb., 2010 óta pedig többek között a háznagy, ítélőtábla, járás, Kúria, táb-

labíró, tankerület és a *törvényszék* szavakkal. Másrészt a régies szinonima főleg akkor mellőzendő, ha a célnyelvi kultúrára vonatkozik: a forrásnyelvi világban meglehet a létjogosultsága. A *tanács* csak akkor pótlandó az *önkormányzat* szóval, ha a rendszerváltás utáni magyar közigazgatásra utal; ha olyan országgal kapcsolatos, amelynek máig ilyen a berendezkedése, akkor megőrizhető.

4.4. Különböző területek szakszavai

A rokon értelmű szavak nemcsak köznyelvi-szaknyelvi, hanem néha szaknyelvi-szaknyelvi párt is alkotnak. Ilyenkor főszabályként azt kell választani, amelyik a jogban használatos, két jogi kifejezés közül pedig azt, amelyik megfelel a forrásnyelvi szöveg témájának.

<i>áldozat</i> <kriminológia>	<i>sértett</i> <büntetőjog> (vö. <i>áldozatsegítés</i>)
<i>bűntény</i> <kriminológia>: elkövetett bűncselekmény	<i>bűntett</i> <büntetőjog>: két év szabadságvesztésnél szigorúbban büntetendő bűncselekmény
<i>egyén</i> <szociológia>	<i>természetes személy</i> <jog>
<i>elhunyt</i> <hagyatéki, nyugdíj- és más közigazgatási eljárás>	<i>elhalt</i> <főleg anyakönyvi eljárás>
<i>gyermek</i> <családjog, gyámügy>	<i>kiskorú</i> <büntető- és polgári jog>
<i>haszongépjármű</i> <gépjármű-kereskedés>	<i>tehergépkocsi</i> <jog>
<i>kamasz, serdülő</i> <családjog, nevelépszichológia, szociológia, bírósági és hatósági határozat indokolása>	<i>fiatalkorú</i> <büntető- és polgári jog>

Külön csoportba tartoznak azok a szaknyelvi-szaknyelvi párok, amelyeknek mindkét felük a hivatalos stílus része, de az egyik csak külföldi, a másik csak magyar valóságalelemre utal, ezért nem cserélhetők fel egymással.

Csak külföldi valóságalelemre utaló szó	Csak magyar valóságalelemre utaló szó
<i>alkotmány</i>	<i>alaptörvény</i> (vö. a jogi alaptanban <i>alkotmány</i>)
<i>hadsereg</i>	<i>honvédség</i>
<i>közkatoná, közlegény</i>	<i>honvéd</i>
<i>legfelsőbb bíróság</i>	<i>kúria</i>
<i>parlament</i>	<i>országgyűlés, országház</i>
<i>vádalku</i>	<i>egyezség a bűnösség beismeréséről</i>
<i>Védelmi Minisztérium</i>	<i>Honvédelmi Minisztérium</i>

Az itt felsoroltak a funkcionális ekvivalenciát, vagyis azt a részleges egyenértékűséget szemléltetik, amelyben a csekély különbségnek köszönhetően analóg fogalmat jelölő terminus alkalmazható (Tamás 2017: 20). Ilyenkor mindig az kérdés, hogy magyarra

fordításkor mi a jobb: a nehézkes körülírás vagy a furcsa szó szerinti megfelelő helyett a szokásos magyar megnevezés használata, vagy egy kissé eltérő név és betűszó stb. kitalálása, amely egy percig sem félrevezető. Ez a brit *Her Majesty's Revenue and Customs* esetében egyrészt a *Nemzeti Adó- és Vámhivatal*, másrészt az *Ófelsége Adó- és Vámhivatala* közötti választást jelenti. Sőt elképzelhető a *brit Nemzeti Adó- és Vámhivatal* megoldás is; akár az eredeti angol változat előtt vagy után zárójelben feltüntetve.

A magyarban a korlátolt felelősségű társaságokra és a részvénytársaságokra különböző hangalakú, de funkcionálisan egyenértékű szavak és kifejezések vonatkoznak. Ez többször is gondot okoz a hiteles fordításban, mert számos indoeurópai nyelv ugyanúgy nevezi meg a két cégforma fogalmait. A fordítónak és a lektornak tehát arra kell ügyelnie, hogy a forrásnyelv hatására ne keverje össze őket.

	Korlátolt felelősségű társaság	Részvénytársaság
Létesítő okirat	– <többszemélyes> <i>társasági szerződés</i> – <egyszemélyes> <i>alapító okirat</i>	– <többszemélyes> <i>alapszabály</i> – <egyszemélyes> <i>alapító okirat</i>
Vezető- és irányítószerv	<i>ügyvezető(k)</i>	– zrt.: <i>igazgatóság</i> vagy <i>vezérigazgató</i> – nyrt.: <i>igazgatóság</i> vagy (ha nincs felügyelőbizottság) <i>igazgatótanács és vezérigazgató</i>
Legfőbb szerv	<i>taggyűlés</i>	<i>közgyűlés</i>
Jegyzett tőke	<i>törzstőke</i>	<i>alaptőke</i>
Tulajdonos	<i>tag</i>	<i>részvényes</i>
Vagyoni hozzájárulás	<i>törzsbetét</i>	<i>vagyoni hozzájárulás</i>
Tulajdonosi nyilvántartás	<i>tagjegyzék</i>	<i>részvénykönyv</i>

A konkretizálás máskor is szükséges. A több nyelvben meglévő *certificat*, *certificata*, *certificato* stb. magyarul lehet *anyakönyvi kivonat*, (öröklési) *bizonyítvány*, (kár)*bizonnylat*, (használatba vételi) *engedély*, (átvételi) *elismervény*, (munkáltatói) *igazolás*, (betét)*jegy*, (cég)*kivonat*, (kereszt)*levél*, (energetikai) *tanúsítvány* vagy (feladó)*vevény*. Pontosán ez vonatkozik a *department*, *département*, *departamento* stb. és a *register*, *registre*, *registro* stb., a magyarban pedig az olyan szavakra is, mint a *bizottság*, az *egyezmény*, a *jegyzőkönyv* vagy a *megállapít*.

Ugyanakkor a fordítónak és a lektornak fontos tudnia, hogy egyes szinonimákat sem a jogalkotók, sem más szakemberek nem különböztetnek meg pontosan, írásbeli meghatározás alapján. Jól szemlélteti ezt az alábbi tíz melléknév:

jogellenes, jogosulatlan, jogsértő, jogszabályellenes, jogszerűtlen, jogtalan, törvénybe ütköző, törvényellenes, törvénytörő, törvénytelen

Ezek némelyike állandósult szókapcsolatot alkot, ezért nem cserélhető fel a többivel:

jogellenes: *felosztatás, fogva tartás, gyermek külföldre vitele és visszatartása, munkaviszony megszüntetése*

jogosulatlan: *adatkezelés*

jogtalan: *elsajátítás, károkozás*

A többség azonban nemcsak a sajtónyelvben, hanem néha a jogi szaknyelvben is – láthatólag csak a szóismétlés kerüleként – felváltva társul a következő főnevekhez:

adatszerzés, bevándorlás, beköltözés, betétgyűjtés, betiltás, bezárás, bírság, bontás, büntetés, döntés, eljárás, előállítás, elutasítás, építés, fakivágás, felhasználás, felszólítás, foglalkoztatás, gyakorlat, határozat, házkutatás, igénybevétel, intézkedés, kényszer(ítés), kilakoltatás, kitiltás, kiutasítás, kötbér, követelésvásárlás, közvetítés, magatartás, működés, oszlatás, őrizet, reklám, rendelet, szavazás, támogatás, tartalom, tartózkodás, tevékenység, úthasználat, vállalkozás, végzés

4.5. Szakszerűtlen tükrőfordítások és szakszerű megfelelőik

Amint fentebb szóba került, a célnyelvi megfelelő hiánya sokszor pótolható tükrőfordítással. Ha azonban a forrásnyelvi elemnek van szótári vagy funkcionális ekvivalense, akkor ezt az eljárást nem érdemes alkalmazni, mert az eredmény idegenszerű, fogalmilag értelmezhetetlen, régies vagy stílustalan lesz. A fordítónak/lektornak azért is lényeges aktívan ismernie a jogi és közigazgatási terminológiát, hogy akkor is rögtön a szokásos célnyelvi szót vagy kifejezést írja le, ha a forrásnyelvi szövegben körülírást lát. Bárhogyan nevezi meg például az eredeti idegen nyelvű okirat egy gazdasági társaságnak a nyilván tartó hatóság által kiadott egyedi azonosítóját (*a vállalkozás azonosító száma; a társaság regisztrációs jele; az a kód, amellyel a céget bejegyezték* stb.), a magyar hiteles fordításba egyedül a *cégjegyzékszám* illik.

Szakszerűtlen tükrőfordítás	Szakszerű megfelelő
<i>áfaszám</i>	<i>adószám</i>
<i>államügyész</i>	<i>ügyész</i>
<i>bejegyzett székhely</i>	<i>székhely</i>
<i>Alulírott X. Y. igazolja/tanúsítja, hogy...</i>	<i>Alulírott X. Y. igazolom/tanúsítom, hogy...</i>
<i>a városhatáron kívül</i>	<i>külterület(i)</i>

<i>cél(ok)</i> <gazdasági társaságé>	<i>tevékenységi körök</i> (vö. <i>az alapítvány célja</i>)
<i>egészségügyi központ</i> <közegészségügyi intézmény nevében>	<i>klinika, rendelőintézet</i>
<i>Én, X. Y., igazolom/tanúsítom, hogy...</i>	<i>Alulírott X. Y. igazolom/tanúsítom, hogy...</i> (vö. <i>Én, X. Y., esküszöm, hogy...</i>)
<i>Mi, az X. Y. igazgatósági tagjai...</i>	<i>Alulírottak, az X. Y. igazgatósági tagjai...</i>
<i>Ezennel igazolom/tanúsítom, hogy...</i>	<i>Igazolom/tanúsítom, hogy...</i>
<i>érettségi oklevél</i>	<i>érettségi bizonyítvány</i>
<i>fellebbviteli bíróság, felsőbíróság, táblabíróság</i> <név, nem intézménytípus>	<i>ítélőtábla</i>
<i>főigazgatóság</i> <minisztériumé>	<i>főosztály</i>
<i>időről időre</i>	<i>mindenkor(i)</i>
<i>kereskedelmi társaság</i>	<i>gazdasági társaság</i>
<i>kincstárnok</i> <részvénytársaságé>	<i>gazdasági igazgató</i>
<i>közjegyzői hivatal, közjegyzőség</i>	<i>közjegyzői iroda</i>
<i>művelet(ek)</i> <társaság működési területének, szervezeti egységének neve>	<i>tevékenység(ek)</i>
<i>nemzetiség</i> <okirati rovat>	<i>állampolgárság</i>
<i>osztály</i> <bíróságé>	– <i>kollégium/ügyszak</i> – <i>tanács</i> – <i>hivatal</i> – <i>iroda</i> – <i>csoport</i>
<i>rendőr-akadémia</i>	<i>rendőrtiszti főiskola/egyetem</i>
<i>rendőrfőnök</i>	<i>rendőr(fő)kapitány</i>
<i>rendőrtiszt</i>	<i>rendőr</i>
<i>részvényesek határozata</i>	<i>közgyűlési határozat</i>
<i>részvénytőke</i>	<i>alaptőke, jegyzett tőke</i> (vö. <i>svájci részvénytőke és részesedési tőke</i>)
<i>részvénytulajdonos</i>	<i>részvényes</i>
<i>társasági tőke</i>	<i>alaptőke, jegyzett tőke, törzstőke</i>
<i>Tisztelt Uraim!</i>	<i>Tisztelt Cím!</i>
<i>ügyészi hivatal</i>	<i>ügyészség</i>
<i>ügynök</i>	<i>képviselő, közvetítő, megbízott</i>
<i>ügynökség</i>	<i>hivatal, hatóság, közigazgatási szerv</i> (vö. <i>innovációs, fejlesztési ügynökség</i>)
<i>üzleti tevékenység</i>	<i>gazdasági tevékenység</i>

4.6. Rövid és hosszú alakváltozat

A 4. rész utolsó alpontja egyúttal átvezet az 5. részhez, mert az alábbi párok tagjai ugyanazt jelentik, mégsem szinonimák, hanem egyazon szónak az alakváltozatai. A hivatalos stílus egyik fő ismérve az, hogy a kettő közül többnyire – illetve írásban mindig – a teljes formával él. A hiteles fordításban értelemszerűen ugyanígy kell eljárni.

Rövid alakváltozat	Hosszú alakváltozat
<i>angol, orosz, portugál</i> stb.	<i>angol nyelv, orosz nyelv, portugál nyelv</i> stb.
<i>átváltható kötvény</i>	<i>átváltoztatható kötvény</i>
<i>bölcsész-, jogi, orvosi</i> stb. <i>egyetem/kar/képzés</i>	<i>bölcsészettudományi, jogtudományi, orvostudományi</i> stb. <i>egyetem/kar/képzés</i>
<i>busz</i>	<i>autóbusz</i>
<i>eredetvizsga</i>	<i>eredetiségvizsgálat</i>
<i>erkölcsi bizonyítvány</i>	<i>hatósági erkölcsi bizonyítvány</i>
<i>gyerek</i>	<i>gyermek</i>
<i>halotti bizonyítvány</i>	<i>halottvizsgálati bizonyítvány</i>
<i>indoklás</i>	<i>indokolás</i>
<i>jegy</i>	<i>belépőjegy, érdemjegy, menetjegy</i>
<i>kaszinó</i>	<i>játékkaszinó</i>
<i>két tannyelvű</i>	<i>két tanítási nyelvű</i>
<i>kor</i>	<i>életkor</i>
<i>közt</i>	<i>között</i>
<i>lakhely</i>	<i>lakóhely</i> (vö. <i>lakhelyelhagyási tilalom</i>)
<i>magasság</i>	<i>testmagasság</i>
<i>műegyetem</i>	<i>műszaki egyetem</i>
<i>rendszám</i>	<i>forgalmi rendszám</i>
<i>reptér</i>	<i>repülőtér</i>
<i>súly</i> <emberé>	<i>testsúly</i>

Külön kell szólni az államnevekről, amelyeket általában és az üzleti levelezésben vagy a forgalmazási szerződésekben elég a rövid formájukban használni, államközi szinten viszont (diplomáciai érintkezésben, egyezményben, jogsegélykérelemben) a teljes alakjuk szükséges.

Rövid alakváltozat	Hosszú alakváltozat
<i>Ausztrália</i>	<i>Ausztrál Államszövetség</i>
<i>Izrael</i>	<i>Izrael Állam</i>
<i>Luxemburg</i>	<i>Luxemburgi Nagyhercegség</i>
<i>Mexikó</i>	<i>Mexikói Egyesült Államok</i>
<i>Németország</i>	<i>Németországi Szövetségi Köztársaság</i>

<i>Oroszország</i>	<i>Oroszországi Föderáció</i>
<i>Spanyolország</i>	<i>Spanyol Királyság</i>
<i>Vatikán</i>	<i>Vatikánvárosi Állam</i>

5. Hasonló jelentésű szavak alá-fölé rendelt viszonyban

A 4. részben felsorolt párok összetévesztése inkább stílusvétség, semmint tartalmi hiba, mivel a nem megfelelő nyelvi réteg eleme legfeljebb szokatlanul hat az adott szöveggörnyezetben, míg a jelentést nem vagy alig-alig módosítja. Ezzel szemben az olyan szavak és kifejezések összekeverése, amelyeket az alábbi táblázat szemléltet, kellemetlen következményekkel (pl. hosszas jogvitákkal, polgári vagy büntetőjogi felelősség megállapításával) járhat. Bizonyos esetekben a kettő bármelyike belekerülhet a célnyelvi változatba. A fordítónak és a lektornak mégis abból kell kiindulnia, hogy a következő elemek nem egyenrangúak a magyar bírósági és hatósági gyakorlatban. A táblázat bal oldali oszlopában a tágabb fogalmak (hiperonimák), a jobb oldalon pedig a szűkebb fogalmak (hiponimák) kaptak helyet. Megjegyzendő, hogy a meghatározások – ahol vannak – csak a nyelvi közvetítőknél fontos jelentéselemeket ölelik fel, és inkább a különbségeket emelik ki, így az érintett szakterületek szempontjából nyilván elnagyoltak.

Tágabb fogalom	Szűkebb fogalom
<i>adóazonosító szám</i>	– <jogi személy> <i>adószám, csoportazonosító szám, közösségi adószám</i> – <természetes személy> <i>adóazonosító jel</i>
<i>átruház</i> : jogot, követelést, szerződést, vagyontárgyat átad	<i>engedményez</i> : követelést átruház
<i>átutalás</i> : bankszámla terhére adott fizetési megbízás	<i>átvezetés</i> : átutalás a számlatulajdonos ugyanazon banknál vezetett másik számlájára
<i>bevétel</i> : bármilyen formában és módon mástól megszerzett vagyoni érték	<i>jövedelem</i> : egy adóévben megszerzett bevétel vagy a törvény által elismert költségekkel csökkentett része
<i>bűncselekmény</i> : a Btk. által büntetni rendelt cselekmény	– <i>büntett</i> : kétévi szabadságvesztésnél súlyosabb büntetett szándékos bűncselekmény – <i>vétség</i> : minden más bűncselekmény
<i>cégnyilvántartás</i>	– <i>cégjegyzék</i> : a bejegyzett cégek adatsora – <i>a cégszabványokat igazoló mellékletek</i> – <i>egyéb cégiratok</i>

<i>egyesülés</i> : gazdasági társaság létrejötte két vagy több gazdasági társaságból	– <i>beolvadás</i> : a beolvadó társaság megszűnése – <i>összeolvadás</i> : olyan egyesülés, amelyből harmadik társaság jön létre a két egyesülő megszűnésével
<i>egyetemi oktató</i> : tanársegéd, adjunktus, docens, egyetemi tanár	<i>egyetemi tanár</i> : professzor
<i>elektromos</i> : villanyárammal működtetett	<i>elektronikus</i> : szoftverrel működtetett
<i>elkövető</i>	– <i>tettesek</i> (<i>tettes, közvetett tettes, társtettes</i>) – <i>részesek</i> (<i>felbujtó, bűnsegéd</i>)
<i>ellenkérelem</i> : alperesi válasz, védekezés	– <polgári perben> <i>viszontkereset</i> : ellenkövetelést is tartalmazó ellenkérelem – <közigazgatási perben> <i>védírat</i>
<i>érvénytelen</i> <szerződés>: a polgári jog rendelkezésébe ütköző, a jog társadalmi rendelkezésével összeegyeztethetetlen célra irányuló vagy ilyen hatást kiváltó	– <i>semmis</i> : eleve fenntarthatatlan – <i>megtámadható</i> : csak sikeres megtámadás esetén érvénytelen
<i>fertőző</i> : fertőző kórokozótól származó (pl. álomkór, malária, tetanusz)	<i>ragályos</i> : gyorsan terjedő fertőző (pl. himlő, influenza, kanyaró, mumpsz)
<i>gépjármű</i> : beépített erőgéppel hajtott jármű	– <i>gépkocsi</i> : négy vagy több kerekű gépjármű (kivéve négykerekű motorkerékpár) – <i>személygépkocsi</i> : olyan, személyszállításra készült gépkocsi, amelyben a vezető ülésével együtt legfeljebb 9 állandó ülőhely van
<i>helyi önkormányzat</i> : a feladat- és hatáskörébe tartozó helyi közügyeket igazgató közigazgatási szerv	– <i>települési önkormányzat</i> : községi, (fő) városi, (fő) városi kerületi önkormányzat – <i>megyei önkormányzat</i>
<i>illeték</i> : állami előírásokon alapuló, kényszerjellegű, közvetlen ellenszolgáltatást nyújtó egyszeri fizetési kötelezettség	<i>díj</i> : külön törvényben meghatározott államigazgatási és bírósági eljárási illeték
<i>kifizet</i> : pénzt ad át vagy juttat el készpénzben, átutalással vagy csekken	<i>folyósít</i> : <hatóság, bank, egyéb intézmény> pénzt kiutal, postán elküld

<i>korhatár előtti öregségi nyugdíj</i>	<ul style="list-style-type: none"> – <i>korengedményes nyugdíj</i>: az előrehozott öregségi nyugdíjkorhatárig a munkáltató által egy összegben befizetett nyugdíj – <i>korkezdvezményes nyugdíj</i>: a szervezet fokozott igénybevételével járó és az egészségre különösen ártalmas munkáért járó nyugdíj
<i>közigazgatás</i> : állami és önkormányzati feladat- és szervezetrendszer	<ul style="list-style-type: none"> – <i>államigazgatás</i>: központi közigazgatás – <i>önkormányzati igazgatás</i>: települési közigazgatás
<i>lakcím</i> : lakóhely és tartózkodási hely	<ul style="list-style-type: none"> – <i>lakóhely</i>: ahol az állampolgár él – <i>tartózkodási hely</i>: ahol az állampolgár a lakóhely végleges elhagyásának szándéka nélkül 3 hónapot meghaladóan tartózkodik
<i>magánjog</i> : a magánérdekű életviszonyokat szabályozó jogterület	<i>polgári jog</i> : a magánjog alapelveit, általános szabályait, legfontosabb jogintézményeit tartalmazó jogág (munkajog, családi jog, kereskedelmi jog, agrárjog stb.)
<i>megszűnés</i> <szereződés>	<ul style="list-style-type: none"> – <i>elállás</i>: egyoldalú, visszamenőleges – <i>felbontás</i>: kétoldalú, visszamenőleges – <i>felmondás</i>: egyoldalú, a jövőre nézve – <i>megszüntetés</i>: kétoldalú, a jövőre nézve – <i>hatályvesztés</i>: az időbeli hatály letele
<i>népegészségügy</i>	<ul style="list-style-type: none"> – <i>közegészségügy</i>: alkalmazott egészségügytudomány; a közgyógyellátás állami feladatrendszere – <i>járványügy</i> – <i>egészségvédelem</i>
<i>penzforgalmi jelzőszám</i>	<ul style="list-style-type: none"> – <i>bankazonosító kód</i>: első nyolc számjegy – <i>bankszámlaszám</i>: második és esetleg harmadik nyolc számjegy
<i>számvitel</i> : a gazdálkodó szervezetek pénzügyi működését bemutató információs rendszer	<i>könyvelés/könyvvitel</i> : a gazdálkodó szervezet eszközeit és forrásait bizonylatok alapján nyilvántartó rendszeres elszámolás
<i>szétválás</i> : gazdasági társaság szétválása két vagy több gazdasági társaságra	<ul style="list-style-type: none"> – <i>kiválás</i>: a kiváló társaságból új jogi személy jön létre – <i>különválás</i>: az eredeti jogi személy megszűnése

<i>telephely</i> : a székhellyel azonos településen működő kirendeltség	<i>fióktelep</i> : a székhelytől eltérő településen működő telephely
<i>terhelt</i> : büntetőeljárás alá vont személy	– <i>gyanúsított</i> : a terhelt a nyomozás során – <i>vádlott</i> : a terhelt a bírósági szakaszban – <i>elítélt</i> : a terhelt a büntetés jogerős kiszabása, illetve a megrovás, próbára bocsátás, jóvátételi munka végzésének előírása vagy javítóintézeti nevelés jogerős alkalmazása után
<i>tudományág</i> <felsőoktatás>: agrár-, bölcsészeti-, hit-, műszaki, orvos- és egészség-, társadalom-, természettudományok és művészetek	<i>tudományterület</i> : az egyes tudományágak részei (pl. a bölcsészettudományokon belül az irodalomtudomány)
<i>vállalkozás</i> : a szakmája, önálló foglalkozása vagy üzleti tevékenysége körében eljáró természetes vagy jogi személy	– <i>egyéni cég</i> : egyéni vállalkozó által alapított, jogi személyiséggel nem rendelkező jogalany – <i>egyéni vállalkozó</i> : üzletszerű gazdasági tevékenységet folytató természetes személy – <i>gazdasági társaság</i> : üzletszerű közös gazdasági tevékenység folytatására, a tagok vagyoni hozzájárulásával létrehozott, jogi személyiséggel rendelkező vállalkozás
<i>végintézkedés</i>	– <i>végrendelet</i> – <i>öröklési szerződés</i> – <i>halál esetére szóló ajándékozás</i>

6. Hasonló alakú szavak

A hasonló alakú szavak és nevek felcserélése minden nyelv beszélt változatában szokványos. Ez a hétköznapi életben olykor humorforrássá válik, de az üzenet átadását nem hiúsítja meg. A szaknyelvek használói viszont akkor is pontosan elkülönítik a jelentéseket, ha két vagy három szó mindössze egy hangban/betűben tér el egymástól.

6.1. Ritka szaknyelvi és gyakori köznyelvi szavak szembenállása

A hasonló alakú párok egyik fajtájában ugyanahhoz a szótőhöz kétféle képző járul. Az egyik származék közkeletű, a másik kevésbé ismert, ezért sokan szinonimáknak tekintik a két szót, mintha az utóbbi csak afféle veretes megfelelője volna az előbbinek. Ez a hiedelem nem is alaptalan, mert az alábbi táblázat bal oldalán szereplő lexémák a nyelvújítás

korában, mintegy 200 éve keletkeztek, és máig érezni rajtuk, hogy mesterséges szóalkotással jöttek létre. Ennek ellenére a következő ritkább szavak nem rokon értelműek a mellettük feltüntetett gyakoribb szavakkal.

Ritkább szó	Gyakoribb szó	A ritkább szó jelentése
<i>döntvény</i>	≠ <i>döntés</i>	a legfelsőbb bíróság állásfoglalásainak egyik fajtája
<i>egyhangúlag</i>	≠ <i>egyhangúan</i>	egyöntetűen, ellenvetés nélkül
<i>engedményez</i>	≠ <i>engedélyez</i>	követelést átruház
<i>észrevételez</i>	≠ <i>észrevesz</i>	megjegyzést tesz
<i>felmentvény</i>	≠ <i>felmentés</i>	a társaság jognyilatkozata arról, hogy a vezető tisztviselő a társaság érdekeinek elsődlegességét szem előtt tartva végezte munkáját
<i>felszólamlás</i>	≠ <i>felszólalás</i>	panasz
<i>hirdetmény</i>	≠ <i>hirdetés</i>	banki, bírósági, hatósági értesítés, tájékoztató
<i>ígérvény</i>	≠ <i>ígéret</i>	váltókövetelés
<i>intézkövény</i>	≠ <i>intézközmény</i>	harmadik személy javára váltóként kibocsátott fizetési meghagyás
<i>kiadmány</i>	≠ <i>kiadvány</i>	az ügyfélnek kiadott ügyiratpéldány; jóváhagyott, letisztázott, hiteles aláírással ellátott és lepecsételt irat
<i>kiadmányoz</i>	≠ <i>kiad</i>	hatósági vezetőként közigazgatási döntést ír alá az adott szerv képviselőjében
<i>kötelelem</i>	≠ <i>kötelezettség</i>	szolgáltatási kötelezettség és a teljesítés követelésének joga
<i>másodlat</i>	≠ <i>másolat</i>	elveszett irattal egyenértékű pontos másolat
<i>szélgegy</i>	≠ <i>szélgegyzet</i>	elbírálatlan földhivatali beadvány bejegyzése
<i>szolgalom</i>	≠ <i>szorgalom</i>	idegen tulajdon használati joga
<i>tudakozvány</i>	≠ <i>tudakozódás</i>	eltűnt küldemény kerestetésére irányuló kérelem
<i>vélelem</i>	≠ <i>védelem</i>	valóságnak elfogadott előfeltételezés

6.2. Hasonló alakú és jelentésű szakszavak

A következő csoportok kohipónimák, vagyis egymást kizáróan vannak alárendelve egy közös, magasabb rendű fogalomnak, amelynek nincs feltétlenül külön neve. A jelentésük ennyiben hasonló, de az érintett szakterületeken nem rokon értelműek, ezért a hiteles fordításban sem lehetnek azok.

<i>adatkezelő</i> : az adatfeldolgozás céljairól, eszközeiről, időtartamáról stb. döntést hozó természetes vagy jogi személy	<i>adatfeldolgozó</i> : az adatkezelő nevében személyes adatokat kezelő, tőle szervezetileg független, csak technikai és szervezeti döntéseket hozó természetes vagy jogi személy
<i>adósság</i> : teljes hátralévő kölcsönösszeg	<i>tartozás</i> : azonnal esedékes kölcsönösszeg

<i>átutal:</i> összeget másik számlára vezet	<i>kiutal:</i> hitelt, lakást, segílyt rendelkezésre bocsát
<i>behajtás:</i> lejárt tartozás érvényesítése (figyelmeztetés, tárgyalás, átütemezés, adólistán való szerepeltetés, felszámolás stb.)	<i>beszedés (inkasszó):</i> a követelés összegének a jogosult megbízásából történő banki levonása a kötelezett számlájáról
<i>birtokos</i> <okiraté: bankkártya, igazolvány, tagkártya, útlevél>	<i>tulajdonos</i> <bankszámla, engedély, lecke-könyv>
<i>bizonyítási eszköz:</i> a bizonyítékok forrása (vallomás, szakvélemény, tárgyi bizonyítási eszköz)	<i>bizonyíték:</i> a bizonyítási eszközökből következő tény (pl. az, hogy a tanú látott valamit)
<i>bűnszervezet:</i> három vagy több személyből álló, hosszabb időre szervezett, összehangoltan működő csoport, amelynek célja ötévi vagy ezt meghaladó szabadságvesztéssel büntetendő szándékos bűncselekmények elkövetése	<i>bűnszövetség:</i> két vagy több személy bűncselekményeket szervezeten követ el, vagy ebben megállapodik, és legalább egy bűncselekmény elkövetését megkísérlik, de nem jön létre bűnszervezet
<i>cégbejegyzés:</i> a cég nyilvántartásba vétele	<i>cégjegyzés:</i> a cég írásbeli képviselése
<i>cselekvőképes:</i> olyan nagykorú természetes személy, aki a cselekedeteivel és jognyilatkozataival jogokat és kötelezettségeket szerezhet magának és másoknak	<i>jogképes:</i> olyan természetes vagy jogi személy, aki/amely jogok és kötelezettségek alanya lehet
<i>deviza:</i> pénzhelyettesítő eszköz (csekk, váltó, hitellevél, folyószámla-követelés)	<i>valuta:</i> bankjegyben és pénzermében megtestesülő törvényes fizetőeszköz
<i>Dominikai Közösség:</i> angol nyelvű ország a Kis-Antillákon	<i>Dominikai Köztársaság:</i> spanyol nyelvű ország Hispaniola sziget keleti részén
<i>éremjegy</i> – <közoktatás> év közbeni rendszeres értékelés – <felsőoktatás> bármilyen minősítés	<i>osztályzat</i> – <közoktatás> félévi és év végi minősítés
<i>érettségi bizonyítvány:</i> a középiskolai tanulmányok elvégzésének és a záróvizsga teljesítésének igazolása	<i>érettségi tanúsítvány:</i> az érettségi bizonyítvány megszerzése után letett érettségi vizsga igazolása
<i>érvényes</i> <igazolvány, nyilvántartási adat; jogalkotás, szerződéskötés>: a tartalmi és alakai követelményeknek megfelelő, jogot vagy kötelezettséget keletkeztető	<i>hatályos</i> <jogszabály, meghatalmazás, szerződés>: adott jogrendszerben, adott időtartamban alkalmazandó
<i>érvénytelenítés</i> <házasságé>: annak bírósági megállapítása, hogy a házasság nem jött létre	<i>felbontás:</i> a házasság bírósági megszüntetése

<i>fél</i> : szerződésben részes természetes és jogi személy	<i>ügyfél</i> : eljárásban részt vevő természetes és jogi személy
<i>felüggesztett szabadságvesztés</i> : a végrehajtás megkezdésének elhalasztása	<i>feltételes szabadság(ra bocsátás)</i> : szabadlábra helyezés a szabadságvesztés időtartamának kitöltése előtt
<i>felhatalmaz</i> : létesítő okiratban, szabályzatban, törvényben feljogosít	<i>meghatalmaz</i> : egyoldalú jognyilatkozattal képviseleti jogot ad
<i>fizetési felszólítás</i> : (akár többszörös) szolgáltatói, hitelezői felhívás	<i>fizetési meghagyás</i> : (egyszeri) közjegyzői, bírósági felhívás
<i>fuvarlevél</i> : a fuvaroztató és a fuvarozó között létrejött fuvarozási szerződés	<i>szállítólevél</i> : a saját részre, saját fuvarszközellel végzett fuvarozás szerződése
<i>hagyaték</i> : elhunyt örökhagyónak a jogutódaira egészként átszálló vagyona	– <i>örökség</i> : az örököszt megillető hagyaték (rész) – <i>örökrész</i> : több személy öröklése esetén az egyes személyeket megillető vagyoni hányad
<i>hajléktalan</i> : akinek nincs lakása	<i>hontalan</i> : akit saját joga szerint egyetlen állam sem ismer el állampolgárának
<i>hatályos</i> <jogszabály>: alkalmazandó	<i>jogerős</i> <határozat>: megtámadhatatlan
<i>határidő</i> : teljesítésre meghatározott időtartam	<i>határnap</i> : teljesítésre meghatározott nap
<i>helybenhagy</i> <másodfokú bíróság, hatóság>: elsőfokú határozatot változtatlanul hagy	<i>jóváhagy</i> <bíróság>: egyezséget megerősít
<i>hírszerzés</i> : az ellenfél katonai, gazdasági vagy politikai titkainak megszerzésére irányuló szervezett titkosszolgálati tevékenység	<i>kémkedés</i> <bűncselekmény>: Magyarország elleni hírszerző tevékenység idegen hatalom vagy szervezet részére
<i>hitel</i> : rendelkezésre tartott összeg	<i>kölcsön</i> : rendelkezésre bocsátott összeg
<i>hiteles</i> <okirat, másolat>: bizonyított eredetű	<i>közhiteles</i> <adat, hatósági nyilvántartás>: pontos, teljes és megbízható
<i>hiteles fordítás</i> : államilag elismert fordítás	<i>hites fordító</i> : hatóság által felesketett fordító
<i>hozzájárul</i> : előzetesen beleegyezik	<i>jóváhagy</i> : utólag megerősít
<i>igazolás</i> <adóhatósági, átvételi, bank-, befizetési, biztosítási, fizetési, hallgatói jogviszony, hatósági, iskolalátogatási, kártörténeti, munkáltatói, orvosi>	<i>tanúsítvány</i> <akkreditációs, energetikai, érettségi, kiegészítő oltalmi, közjegyzői, minőségi, vasútbiztonsági>
<i>illeték</i> : hivatalos eljárás díja	<i>illetmény</i> : közszolgálati alkalmazott díjazása
<i>illetéktelen</i> <személy>	<i>jogosulatlan</i> <tevékenység>

<i>illetőség</i> : településen lakóhellyel való rendelkezés	<i>illetékesség</i> : hatáskörrel rendelkező hatóság vagy bíróság területi alapú eljárási joga vagy kötelezettsége
<i>jegyző</i> : – polgármesteri hivatal közigazgatási vezetője – (bíróági) jegyzőkönyvvezető	<i>közjegyző</i> : közhiteles okiratokat készítő, peren kívüli ügyeket intéző, másolatokat hitelesítő jogvégzett független hatósági személy
<i>jogi képviselő</i> : más érdekében eljáró jogvégzett személy	<i>törvényes képviselő</i> : jogszabály alapján képviseletre jogosult személy (pl. szülő, vezető tisztségviselő)
<i>jótállás</i> : meghibásodásra vonatkozó kártalanítási kötelezettségvállalás	<i>szavatosság</i> : az eladáskori hibátlan működésre és rendeltetésszerű használhatóságra vonatkozó felelősségvállalás
<i>(kamarai) jogtanácsos</i> : alkalmazottként jogi tevékenységet végző személy	<i>ügyvéd</i> : önálló jogi tevékenységet végző személy
<i>kiállít</i> : okiratot, űrlapot megír, kitölt – saját váltót	<i>kibocsát</i> : bélyeget, értékpapírt, pénzt, számlát kiad, forgalomba hoz – idegen váltót
<i>kihallgat</i> <büntetőeljárásban> sértettet, tanút, vádlottat	<i>meghallgat</i> – <büntetőeljárásban> szakértőt, ügyészt, védőt, vádlottat – <polgári jogi és szabálysértési eljárásban> bármelyik résztvevőt
<i>kijelöl</i> : kiválaszt és meghatároz	<i>kinevez</i> : munkakört ad, tisztség betöltésével megbíz
<i>kiutasít</i> : az ország területének elhagyására kötelez, és a büntetés tartamára megtiltja a visszatérését	<i>kitoloncol</i> : kiutasítást kényszer alkalmazásával végrehajt
<i>megbízás</i> : jogokkal és kötelezettségekkel járó kétoldalú szerződés	<i>meghatalmazás</i> : képviseleti jogot létesítő egyoldalú jognyilatkozat
<i>megbízás</i> : tevékenységi kötelem	<i>megbízatás</i> : munkakör vagy feladatkör, amelyre kineveznek valakit
<i>megnyit</i> <első bírósági tárgyalást>	<i>megkezdd</i> <folytatólagos bírósági tárgyalást>
<i>mostohaszülő</i> : aki úgy neveli a vele együtt élő házastársának tartásra szoruló kiskorú gyermekét, hogy beleegyezett annak a közös háztartásba való hozatalába	<i>nevelőszülő</i> : aki saját háztartásában hosszabb időn át neveli nem vér szerinti kiskorú gyermekét
<i>nevelési év</i> <óvoda>	<i>tanév</i> <iskola>

<i>polgárjog</i> <elavult>: állampolgári jog	<i>polgári jog</i> : mellérendeltségi viszonyban álló, egyenjogú személyek vagyoni és egyes személyi viszonyait és az egyes személy jogait szabályozó jogág	
<i>technika</i> : gyártáshoz szükséges anyag, eszköz, folyamat	<i>technológia</i> : gyártási eljárás	
<i>teljesít</i> : kifizetést, kötelezettségvállalást, szerződést, szolgáltatást	<i>végrehajt</i> : büntetést, követelést, utasítást	
<i>tisztviselő</i> : közigazgatási ügyintéző, vezető	<i>tisztviselő</i> : gazdasági társaságban, felügyelőbizottságban vagy szervezetben tisztséget viselő személy	
<i>ügyvezető</i> : testület, intézmény ügyeinek intézéséért felelős vezető és irányító személy	<i>ügyvivő</i> : külképviseletnek a követnél alacsonyabb beosztású vezetője	
<i>üzemben tartó</i> : gép(jármű)et használó tulajdonos vagy felhatalmazott használó	<i>üzemeltető</i> : gép(jármű)et, intézményt, telephelyet, üzletet működtető természetes vagy jogi személy	
<i>zászló</i> <szárazföldi>	<i>lobogó</i> <vízi>	
<i>adóalany</i> <inkább pénzügyi terminus>: adófizetésre kötelezett természetes vagy jogi személy	<i>adózó</i> <inkább eljárási terminus>: adófizetésre kötelezett természetes vagy jogi személy	<i>adófizető</i> : az adót befizető természetes vagy jogi személy
<i>átirányítás</i> : munkavégzés más munkakörben	<i>kiküldetés</i> : munkavégzés más munkahelyen, saját munkáltatónál	<i>kirendelés</i> : munkavégzés más munkahelyen, más munkáltatónál
<i>berekeszt</i> : befejez	<i>elhalaszt</i> : későbbre tűz ki	<i>elnapol</i> : később folytat
<i>cégbizonyítvány</i> : csak a kért (fennálló/törölt) cégadatok	<i>cégkivonat</i> : az összes fennálló cégadat	<i>cégmásolat</i> : az összes fennálló és törölt cégadat
<i>érvénytelenít</i> <jogintézményt (házasságot), szerződést>	<i>hatályon kívül helyez</i> <elsőfokú határozatot, jogszabályt>	<i>megsemmisít</i> <elsőfokú határozatot, jogszabályt>
<i>felszámolás</i> : fizetésektelen gazdálkodó szervezet jogutód nélküli megszüntetése	<i>végelszámolás</i> : fizetőképes gazdálkodó szervezet jogutód nélküli megszüntetése	<i>feloszlatus</i> : országgyűlés, szervezet, testület megszüntetése
<i>fogház</i> : a szabadságvesztés legenyhébb végrehajtási módja	<i>börtön</i> : a szabadságvesztés közepesen szigorú végrehajtási módja	<i>fegyház</i> : a szabadságvesztés legszigorúbb végrehajtási módja
<i>fuvarozás</i> : a küldemény továbbítása	<i>szállítás</i> : az adásvételi ügylet vagy szolgáltatás teljesítése	<i>szállítmányozás</i> : az árutovábbítás megszervezése

gondnok: cselekvőképtelen nagykorú személynek bíróság által kirendelt ügyintézője (és vagyonkezelője)	gondviselő: kiskorút a szülő helyett nevelő személy	gyám: kiskorú gondozója, nevelője, vagyonkezelője és törvényes képviselője	
hűtlen kezelés: vagyoni hátrány okozása idegen vagyon kezelésére vonatkozó kötelezettségek megszegésével	hanyag kezelés: gondatlanságból elkövetett hűtlen kezelés	sikkasztás: rábízott idegen dolog jogtalan eltulajdonítása vagy azzal sajátjaként való rendelkezés	
illetmény: közszolgálati dolgozó díjazása	munkabér: munkavállaló díjazása	munkadíj: megbízott díjazása	
irat: bármilyen adathordozón (írás, fénykép, SMS, e-mail stb.) megjelenő, egységesként kezelendő adatok	okirat: bizonyításra, tény megállapítására vagy elhárításra, megegyezés, akarat nyilvánítására szolgáló hivatalos papíralapú irat	okmány: személyi állapotot és egyéb közhiteles adatot bizonyító igazolvány	
kárpótlás: az állampolgárok tulajdonában igazságtalanul okozott károk jóvátétele	kártalanítás: jogszerűen okozott hátrány vagy veszteség megtérítése	kártérítés: jogellenesen okozott kár megtérítése	
menedékkérő: menekült- vagy oltalmazotti jogállást kérelmező személy	menekült: visszavonásig vagy a magyar állampolgárság megszerzéséig védelmet élvező személy	menedékes: egy év meghosszabbítható időtartamig védelmet élvező személy	
pénzbírság: szabálysértési és eljárásjogi szankció	pénzbüntetés: büntetőjogi szankció	rendbírság: büntetőeljárás szankció	
árutovábbítás: áruk szervezett helyváltóztatása	közlekedés: személyek szervezett helyváltóztatása	szállítás: az áru rendelkezésre bocsátása	utazás: személyek vagy tárgyak mozgása
bélyegző: eszköz	bélyegzőlenyomat: eredmény	pecsét: eredmény	pecsétnyomó: eszköz
joghatóság: valamely állam külföldi vonatkozású hatósági vagy bírósági ügyre vonatkozó eljárás joga	hatáskör: adott ügytípusra vonatkozó eljárási jog vagy kötelezettség	illetékesség: hatáskörrel rendelkező hatóság vagy bíróság területi alapú eljárási joga vagy kötelezettsége	jogkör: személyi hatáskör
járadék: korábbi befizetésen vagy munkaviszonyon alapuló rendszeres juttatás	járandóság: fizetség	járulék: kötelező hozzájárulás az állam működéséhez	jutalék: közvetítői részesedés

7. Zárszó

A hiteles fordításokban reáliáknak kell megfelelőt találni, valamint szinonimák és hasonló alakú és/vagy jelentésű szavak közül kell választani, hol a forrásnyelvhez, hol a cél nyelvhez közelítve. Mivel nemegyszer hiányoznak a megbízható források, és az irat rendeltetése sem mindig ismert, az említett munkafolyamatok türelmet, alázatot és nagy teherbírást, valamint folyamatos önképzést és nem kevés kreativitást is követelnek. Ezért a jogi és közigazgatási terminológia tanulmányozásában és alkalmazásában túlzás lenne csak nehézséget látni: mind a kettő bővíti a fordítók és a lektorok tudását, a tevékenységüket pedig változatossá teszi.

Irodalom

Fóris Ágota 2005. *Hat terminológia lecke*. Pécs: Lexikográfia Kiadó.

Tamás Dóra Mária 2017. *Bevezetés a jogi terminológiába a terminológus szemüvegén át*. Budapest: Eötvös Kiadó.

Források

<https://net.jogtar.hu/jogszabaly?docid=99700154.TV> (Letöltés: 2018. szeptember 16.)